

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от

Министерския съвет на Република България

по

конституционно дело No 19 от 1997 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 16 декември 1997 г. сме конституирани като заинтересувана страна по конституционно дело No 19 от 1997 г. и ни е предоставена възможност да представим писмено становище по делото.

В искането на групата народни представители, допуснато за разглеждане по същество с посоченото определение, се твърди, че:

- текстовете на § 5, 6, 7, 10 и 12 от Закона за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията (ЗИД ЗРТ) противоречат на чл. 4, ал. 1, чл. 73, чл. 87, ал. 1 и чл. 88, ал. 1 от Конституцията на Република България;

- текстът на § 1 от ЗИД ЗРТ противоречи на чл. 8, чл. 39, 40 и 41 от Конституцията на Република България и на утвърдената практика на Конституционния съд.

I. Относно твърденията за противоречие на § 5, 6, 7, 10 и 12 от ЗИД ЗРТ с чл. 4, ал. 1, чл. 73, чл. 87, ал. 1 и чл. 88, ал. 1 от Конституцията на Република България

В искането не се оспорва, че приетият ЗИД ЗРТ е внесен в Народното събрание от народен представител в съответствие с чл. 87, ал. 1 от Конституцията, че е обсъден и приет с две гласувания в съответствие с чл. 88, ал. 1 от Конституцията, и че при първото гласуване е бил приет само този проект. Групата народни представители обосновават изводите си за противоречие с Конституцията, като твърдят, че след като Република България е правова държава и в чл. 73 от Конституцията е предвидено приемането на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС), то ЗИД ЗРТ бил противоконституционен, тъй като бил приет в нарушение на отделни разпоредби на ПОДНС.

Считаме, че твърденията в искането са неоснователни и не следва да се обсъждат по същество от Конституционния съд. Според групата народни представители ако законодателят наруши ПОДНС, то законът, който е издал, е противоконституционен на това основание. Това твърдение обаче не намира подкрепа в практиката на Конституционния съд. В **Решение No 3 от 1995 г. по конституционно дело No 6 от 1995 г.** (ДВ, бр. 51 от 1995 г.) Конституционният съд се е произнесъл, че обстоятелството, че чл. 73 от Конституцията предвижда изрично създаването на ПОДНС, не придава на правилника конституционен характер и разпоредбите му не стават и не са конституционни норми. Все в същото решение Конституционният съд е посочил, че не намира основание да изостави разбирането си, изразено по конституционно дело No 17 от 1991 г. (ДВ, бр. 4 от 1992 г.), че **преценката за конституционособразност съгласно с разпоредбата на чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията трябва да бъде дадена единствено с оглед на това, дали са нарушени конституционни разпоредби, а не други нормативни актове, въвеждащи допълнителни изисквания или процедури.** След като разпоредбите на ПОДНС не представляват конституционни норми, то нарушаването им не води до противоконституционност. По тези съображения Конституционният съд е приел, че твърдяните в искането нарушения на ПОДНС са без значение за решаване на делото и не се е спрял на тях и не е обсъждал в решението си дали тези правила са били нарушени.

Дори и ако приемете да обсъждате по същество твърденията относно допуснати нарушения на ПОДНС, считаме, че те са неоснователни. **Чл. 68, ал. 1 от ПОДНС изрично допуска не само изменения, но и допълнения в приетия на първо гласуване законопроект.** Чл. 69, ал. 3 от правилника поставя ограничения само за обсъждане и гласуване на предложения, които противоречат на принципите на приетия на първо гласуване законопроект. **В искането обаче не се сочи на кой от принципите в приетия на първо гласуване законопроект противоречат текстовете, допълнени и изменени от народните представители при второто гласуване на законопроекта, а се твърди, че били надхвърлени т.н. от групата народни представители "рамки" и "граници" на обществените отношения.** Считаме, че не би могло да се твърди отговорно и сериозно, че статутът на Националния съвет за радио и телевизия (НСРТ) не е свързан с правомощията на този орган (§ 5, 7, 12 от ЗИД ЗРТ), нито че въпросът за финансирането му и за възнаграждението на членовете на програмните съвети на Българското национално радио (БНР) и Българската национална телевизия (БНТ) (§ 6 и § 10 от ЗИД ЗРТ) е извън предмета на законопроекта.

2. Относно твърденията за противоречие на § 1 от ЗИД ЗРТ с чл. 8, чл. 39, 40 и 41 от Конституцията на Република България и с утвърдената практика на Конституционния съд

В искането на групата народни представители се прави извод, че начинът, по който се формира НСРТ, създава реална опасност да бъдат нарушени конституционните императиви и е в противоречие с конституционните принципи за разделение на властите, за свободата на словото и обективната информация. За да обосноват този извод, групата народни представители твърдят, че парламентът бил най-политизирания държавен орган, а президентът не бил деполитизиран държавен орган и при упражняване на правомощията си той дори можел да се ръководи и от своите политически убеждения, като това съответно създавало възможност тези органи да пренесат своя превес в политическото пространство в ръководството на независимия орган.

Твърденията, с които групата народни представители обосновават искането в тази му част, по наше мнение не могат да се окачествят по друг начин, освен като критика на сега действащата Конституция, която постановява, че България е република с

31

парламентарно управление и която урежда конституирането и статута на Народното събрание и на Президента на Републиката.

С решение No 21 от 1996 г. по конституционно дело No 19 от 1996 г. (ДВ, бр. 102 от 1996 г.) Конституционният съд се е произнесъл, че принципът на политическия плурализъм повелява да се изключи възможността една или повече политически сили да институционализират своето предимство в НСРТ, а чрез него и в ръководството на БНТ и БНР. Конституционният съд се е позовал и на своето решение No 7 от 1996 г., постановено по конституционно дело No 1 от 1996 г. (ДВ, бр. 55 от 1996 г.), според което създаването на националните електронни медии като самостоятелни и независими институции изисква образуването на съответните управителни и /или надзорни тела по начин, който обезпечава прегради срещу въздействието на държавни органи, политически фактори или друг частен интерес, и е посочил, че законодателят е длъжен да сред различните възможни модели да избере този от тях, който в най-голяма степен съответства на характера на органа, неговата независимост и значението му за цялото общество.

Същевременно в Решение No 6 от 1993 г. по конституционно дело No 4 от 1993 г. (ДВ, бр. 36 от 1993 г.) Конституционният съд се е произнесъл, че държавната власт има три основни системи от органи, които са относително независими един от друг и функционират в определена взаимна връзка, и е приел, че разделението на властите е метод за оптимално функциониране на върховната държавна власт и средство за предотвратяване на евентуален произвол от страна на другите държавни органи, което рефлектира върху правата на гражданите.

В този смисъл считаме, че предвиденият в § 1 от ЗИД ЗРТ начин на съставяне на НСРТ е съобразен напълно с Конституцията и посочените решения на Конституционния съд. Текстът предвижда съставянето на НСРТ при спазването на конституционния принцип за разделение на властите и при спазване на квотния и мандатния принцип. При съставянето на НСРТ участват законодателната и изпълнителната власт, но не изпълнителната власт, излъчена от парламентарното мнозинство, а Президента на Републиката, избран пряко от избирателите, и който олицетворява единството на нацията. Безспорно е, че подобен подход е съобразен с Конституцията на Република България, след като в чл. 147, ал. 1 от Конституцията този подход е възприет при съставянето на Конституционния съд, който

осигурява върховенството на Конституцията на Република България и е независим от законодателната, изпълнителната и съдебната власт.

Доколкото начинът на съставяне на НСРТ не може да бъде обсъждан и разглеждан отделно от другите текстове в закона относно правомощията на този орган и начина на взимане на решения, то следва да се има предвид, че предвиденият в § 1 от ЗИД ЗРТ начин на съставяне на НСРТ и предвиденото в чл. 14, ал. 2 във връзка с чл. 15, т. 5 квалифицирано мнозинство **създават законодателна пречка и не позволяват представителите само на едната квота да вземат решение по избора на генерални директори на БНТ и БНР, а § 2 от ЗИД ЗРТ намалява мандата на членовете на съвета от 6 на 3 години, като при това допуска те да бъдат избирани или назначавани само за още един мандат.**

По посочените съображения считаме, че текстовете в Закона за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията (ДВ, бр. 112 от 1997 г.) са съобразени с Конституцията на Република България и **искането на групата народни представители за обявяване на противоконституционност на § 1, 5, 6, 7, 10 и 12 от закона следва да бъде отхвърлено.**

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: 3